

BİLGİSAYARLI MUHASEBE DENETİMİNDE GENEL DENETİM YAZILIMLARI

Yeminli mali müşavirlik mesleğinin düzenlenmesi ile ilgili çalışmalar yürütülmüştür. Bu arada Türkiye'de de bir çok işletmede bilgisayarlıdan yaygın bir biçimde yararlanılmaya başlanmıştır. Bütün bu gelişmeler elektronik veri işlem sistemlerinde muhasebe denetiminin önemini arttırmıştır.

Bilgisayarlı muhasebe sistemlerinin denetiminde genel olarak iki yaklaşım söz konusudur. Bunlar Bilgisayarlı Muhasebe Denetimi (Computerized Accounting) ve Geleneksel Denetim (Traditional Accounting) olarak adlandırılır.

BİLGİSAYARLI MUHASEBE DENETİMİNDE GENEL DENETİM YAZILIMLARI

Tunç UYANIK

Dolayından denetim yaklaşımında bilgisayar bir araç olarak kabul edilir.

Bilindiği gibi, modern ekonomi teorilerine göre gelişen ülkelerde ve hızlı ekonomik büyümenin sağlanabilmesi için gerekli koşullardan biri de sağlıklı ve etkili bir sermaye piyasasının kurulması ve bu yolla kişisel tasarrufların verimli bir biçimde yatırımlara yönetilmesidir. Bu durum endüstri sektörünü geliştirmek temel alan Türkiye gibi ülkelerde özellikle geçerlidir. Burada bir verilerin doğruluğunu kontrol etme işleminin etkin ve sağlıklı çalışmasını sermaye piyasası kurumlarının etkin ve sağlıklı çalışmasına bağlı olduğu açıktır. Sermaye piyasasının en önemli kurumlarından biri de, hiç kuşkusuz, muhasebe denetimini düzenleyen kurumdur.

Muhasebe denetimi yoluyla sermaye piyasasında menkul kıymetleri satılan işletmelerin hazırlayıp yayınladıkları finansal raporların doğruluğunun incelenmesinin yanı sıra, bu raporların yürürlükteki yasa ve düzenlemelere uygunluğu, işletme faaliyetlerinin verimlilik ve karlılık düzeyi ve plan ve bütçelere uygunluk derecesi de incelenir.

İşletmeye yatırım yapmayı ya da borç vermeyi düşünen üçüncü kişiler için, bu çalışmalar sonucunda hazırlanan muhasebe denetimi raporu, söz konusu işletmenin finansal raporlarının doğruluğuyla ilgili bir sigorta niteliği taşır.

Etkin muhasebe denetiminin sağlandığı sermaye piyasalarına tasarruf sahibinin güveni sağlanır ve bu yolla sermaye piyasasına yatırımların artması ve piyasanın gelişmesi mümkün olur.

Muhasebe denetimsi denetlediği işletmelerle ilgili raporunu incelemeleri sırasında topladığı bilgi ve belgelere dayanarak hazırlar. Bu nedenle muhasebe denetimsi, bu bilgi ve belgelerin kesin, doğru ve güvenilir olduğuna kanaat getirebilmek için işletmenin elindeki bilgi ve belgelerin nasıl toplandığını, işlendiğini, muhafaza edildiğini, bu bilgi ve belgelere nasıl ulaşıldığını, hangi yöntemlerle özetlendiğini ve finansal raporlar haline getirildiğini bilmek zorundadır.

1950'li yıllardan itibaren bilgisayarlar ve bilgisayar sistemlerindeki hızlı gelişmeler ve bu araçların işletmelerde ve buna bağlı olarak muhasebe alanındaki yaygın kullanımı, muhasebe denetimsilerinin muhasebe uygulamalarının yanı sıra elektronik veri işlem sistemlerinin işleyişini anlamaları zorunluluğunu da getirmiştir.

Ülkemizde sermaye piyasası kanununun çıkmasıyla hızlanan sermaye piyasasını geliştirme çabaları ve buna bağlı olarak muhasebe denetiminin ya da diğer bir deyişle